

TÁC ĐỘNG CỦA FDI LÊN TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ CÁC LIÊN KẾT VÙNG VIỆT NAM

Ngày nhận: 23/7/2014
 Ngày nhận lại: 21/8/2014
 Ngày duyệt đăng: 10/9/2014
 Mã số: 9-14-NCTĐ-35

Nguyễn Minh Tiến ()*

Tóm tắt: Các nghiên cứu về tác động của nguồn vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) lên tăng trưởng kinh tế ở các vùng trong một quốc gia cho thấy có nhiều kết quả khác nhau và vẫn được tiếp tục tranh luận (Wei, 2008; Sajid và Nguyen, 2010; Chien và Linh, 2013). Bài viết này nghiên cứu về mặt thực nghiệm tác động của nguồn vốn FDI và các nhân tố vĩ mô lên tăng trưởng kinh tế ở 3 liên kết vùng thuộc miền Bắc, miền Trung và miền Nam Việt Nam trong giai đoạn 1997-2012. Bằng cách sử dụng phương pháp ước lượng GMM sai phân dữ liệu bảng Arellano-Bond và phương pháp hồi quy PMG, nghiên cứu phát hiện tác động dương của khoảng cách công nghệ, nguồn vốn FDI, đặc tính tích hợp của FDI với đô thị và đầu tư công lên tăng trưởng kinh tế ở cả 3 liên kết vùng.

Từ khóa: FDI, tăng trưởng kinh tế, GMM, PMG.

Giới thiệu

Để thúc đẩy sự phát triển chung của cả nước cũng như tạo mối liên kết và phối hợp trong phát triển kinh tế - xã hội giữa các vùng kinh tế, Chính phủ Việt Nam đã và đang cố gắng đẩy mạnh sự liên kết giữa các vùng để có khả năng đột phá, tạo động lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của cả nước với tốc độ cao và bền vững, tạo điều kiện nâng cao mức sống của toàn dân và nhanh chóng đạt được sự công bằng xã hội trong cả nước. Việc đẩy mạnh liên kết vùng là nhằm đáp ứng những nhu cầu của thực tiễn nói chung và đòi hỏi của nền kinh tế nước ta nói riêng.

Liên kết kinh tế vùng là liên kết các ngành kinh tế mang tính hợp tác, bổ sung lẫn nhau giữa các địa phương có những nét tương đồng về vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên, phân bố dân cư, nhằm mục đích tăng cường sức hút đồng thời thúc đẩy sự phát triển của các địa phương trong vùng. Phương thức liên kết vùng rất đa dạng: tập trung phát triển một hạt nhân trung tâm, xung quanh là các vệ tinh hoặc là một thành phẩm được đưa qua nhiều giai đoạn mà mỗi địa phương đảm nhận một vai trò trong chuỗi giá trị sản phẩm đó (Hồ Kỳ Minh và Lê Minh Nhất Duy, 2012).

Các vùng kinh tế ở Việt Nam có tốc độ phát triển và mức sống chênh lệch một cách rõ rệt, trong đó các vùng kinh tế quan trọng như Đông Nam Bộ và vùng Đồng bằng sông Hồng có mức sống, tốc độ phát triển cao hơn các vùng kinh tế còn lại. Chính vì vậy mà mỗi vùng có các chính sách thu hút nguồn đầu tư trong và ngoài nước khác nhau, đôi khi có tính cạnh tranh lẫn nhau. Để khai thác đặc tính hội tụ trong tăng trưởng, một trong những giải pháp là liên kết các vùng để cùng khai thác thế mạnh chung, đồng thời có tính hỗ trợ trong tăng trưởng kinh tế cũng như thu hút đầu tư, trong đó có nguồn FDI.

Thực tế đó, đã đặt ra câu hỏi cho các nhà nghiên cứu và hoạch định chính sách, liệu tác động của FDI lên tăng trưởng kinh tế ở các liên kết vùng thuộc miền Bắc, Trung và Nam có giống nhau hay không. Bằng phương pháp ước lượng GMM Arellano-Bond và PMG dữ liệu bảng, bài nghiên cứu phân tích tác động của FDI và các nhân tố thể chế, chính sách lên tăng trưởng kinh tế các liên kết vùng ở Việt Nam giai đoạn 1997-2012.

Cấu trúc của nghiên cứu ngoài phần giới thiệu, phần 2 trình bày tổng quan các nghiên cứu trước đây về tác động của FDI đến tăng trưởng kinh tế vùng. Phần 3 trình bày phương pháp